

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

1. ศึกษากระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับ ประเภทของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 170 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผล การวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สถานศึกษา มีกระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน
2. สถานศึกษาต่างประเภทกัน มีกระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาประเภทประถมศึกษาที่มีกระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มากกว่าสถานศึกษาประเภทขยายโอกาสทางการศึกษา และสถานศึกษาประเภทมัธยมศึกษา

การอภิปรายผล

การศึกษากระบวนการน่านโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยที่ได้พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สถานศึกษา มีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อร่าม นุชพิทักษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตั้งแต่พ.ศ.2550 ทำให้สถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษา ได้ตระหนักและสนองนโยบายของต้นสังกัดดังกล่าว จึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบาย แผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกระดับ เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นหลักสำคัญที่ได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในภาพรวมและทุกชั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อร่าม นุชพิทักษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ธีรทองดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและทุกด้าน คือ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ในการทำงานผู้บริหารสถานศึกษา เน้นการทำงานเป็นทีมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอนของการทำงาน และยอมรับความคิดเห็นของทุกคน จึงสามารถครองใจครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรส่วนท้องถิ่น และชุมชนเป็นอย่างดี จึงได้รับความร่วมมือในการบริหารจัดการ งบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษา จัดขึ้น ที่ส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ

1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สถานศึกษา มีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอร่าม นุชพิทักษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารมีการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ธีรทองดี (2552 : 131) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกิจการนักเรียน การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มีการจัดการเรียนการสอนในเชิงปฏิบัติและเป็นรูปธรรม และมีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นการง่ายต่อครูในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดกิจกรรม

1.3 การจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษา มีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อร่าม นุชพิทักษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารและครูมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พรนภา เอกนิพนธ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ประสิทธิผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและดำเนินการเพื่อสนอง ต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนด จุดเน้นให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรม ศึกษาดูงาน จนเกิดทักษะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำ แนวทางมาประยุกต์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การเปรียบเทียบกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับ ประเภทของสถานศึกษา

การเปรียบเทียบกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับ ประเภทของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่ ต่างประเภทกัน มีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติใน สถานศึกษา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ไว้ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ธีรทองดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างประเภทกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราวุธ ปานพรม (2551 :176) ได้ศึกษาสภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.0 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาที่ต่างประเภทกัน มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นแตกต่างกัน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่1 ถึง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 เน้นให้เด็กพึ่งตนเองได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฝึกให้ เด็กประยุกต์การใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียน

และชุมชนใกล้เคียง ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เน้นการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆของชุมชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ดังนั้นจึงมีกระบวนการนำนโยบาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษามีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การจัดการเรียนสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา

1.2 ควรมีการจัดประชุมครูทั้งโรงเรียนเพื่อระดมความคิดในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.3 ครูควรนำผลการวิจัยไปทบทวนการจัดการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร หรือไปศึกษาคูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรมีการทบทวนเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดประชุมสัมมนา ครู และ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางในการนำกระบวนการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาประเภทมัธยมศึกษา มีกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาประเภทมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรทบทวนกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยการจัดอบรมสัมมนา หรือ ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง หรือประสบความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจอย่างทอ่งแท้และนำมาปฏิบัติในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

2.2 สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรมีการรวมกลุ่มกันภายในอำเภอ หรือในจังหวัด เพื่อทบทวนกระบวนการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา หรือ จัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มาสู่การปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3